

FastStone Image Viewer

Programmer for bildebehandling, ja det er mange alternativer, både gratis og ikke minst svært kvalifiserte kommersielle programvarer som gjør alt. En riktig god gratis programvare å begynne med er FastStone Image Viewer. Prøv den og se om du blir fornøyd.

Ny oppdatert versjon 6.5 kom 2.mai 2018. Du får den i norsk utgave på www.faststone.org

Her noen av egenskapene:

Den har et Utforsker liknende Windows grensesnitt som du umiddelbart blir fortrolig med.

Den er topp brukervennlig og rask.

Den har en utmerket bildeviser.

Den inneholder alle de mest aktuelle bildebehandlingsfunksjonene.

Den kan åpne alt av aktuelle bildeformater.

Den kan ta inn bildefiler direkte fra minnekort i kameraer.

Den kan sende bilder i e-post, med tilpasning av størrelse på vedleggene.

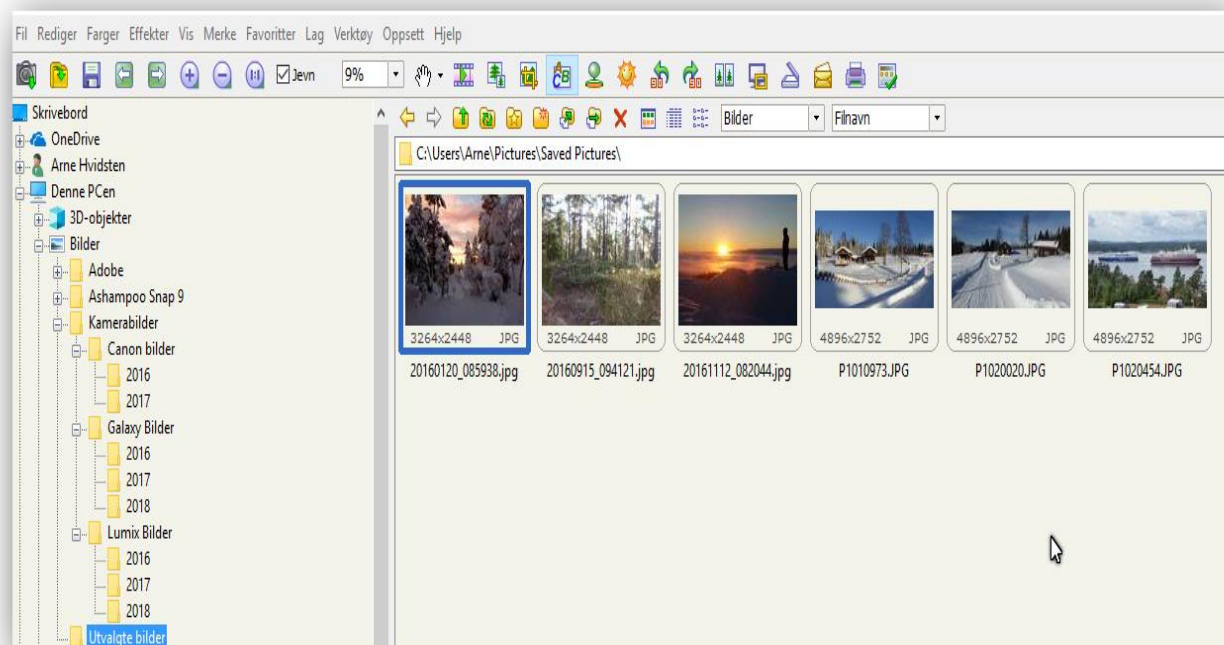
Den kan lage lysbilde visning.

Den kan styre skannere.

Den har mange bilde utskrifts muligheter.

Med god grunn har den blitt kalt det beste fotoprogrammet for folk flest.

Her et skjermbilde av FastStone Image Viewer i åpningsfasen.

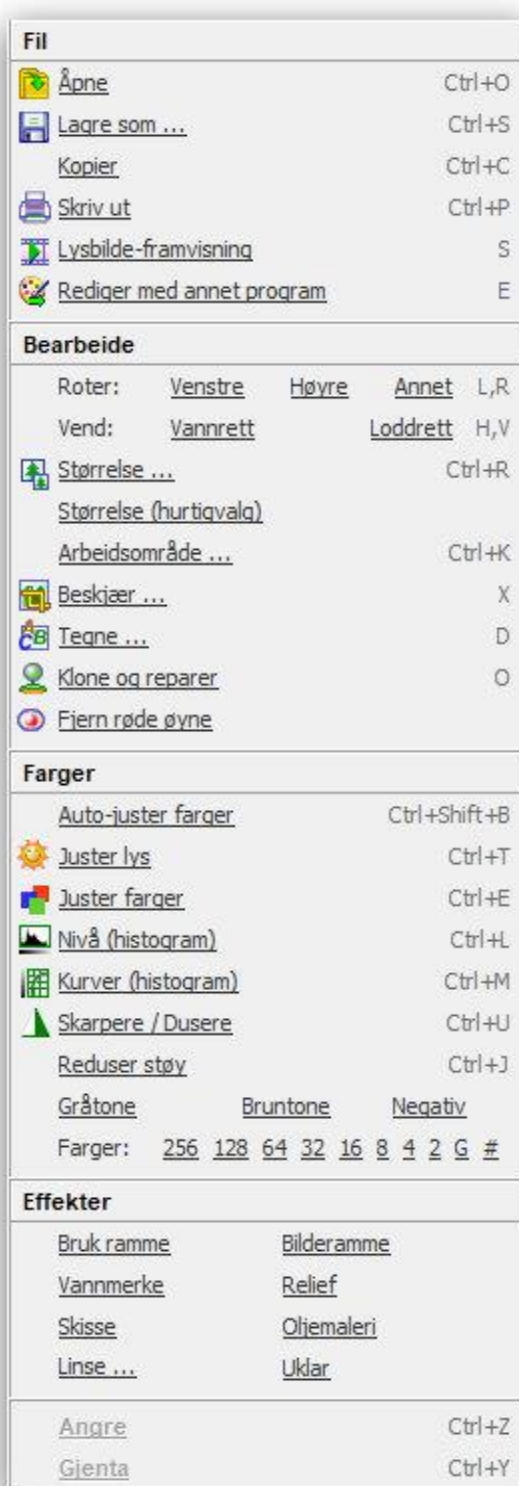

I spalten til venstre vises filmapper på PCer, helt likt med visningen i Windows Utforsker. Når en bildemappe der markeres med et klikk, vises alle bildene i denne i liten utgave i det store feltet til høyre. Her er det 6 bilder i mappen Utvalgte bilder som blir vist.

Dobbeltklikker en nå på et av de små bildene, åpnes dette i full skjermstørrelse. Samme virkning om en har markert et bilde med kun et klikk og så trykker Enter. Et trykk på Esc tangenten bringer en tilbake til åpningsbildet. Prøv dette noen ganger for å bli fortrolig med funksjonaliteten.

Når et bilde har blitt åpnet i full skjermstørrelse, er det kun dette å se i utgangspunktet. Flyttes nå musmarkøren HELT ut i de fire kantene på skjermen, vises oversikter, menyer og bildeinformasjon.

Øverst opp i skjermen får du alle bildene i utvalgt bildemappe vist i liten målestokk. Med mange bilder der kan du rulle rekken fram og tilbake og der plukke ut et annet bilde du vil ha i storformat.

Ytterst i høyre skjermkant får du detaljert informasjon om bildet som vises.

Ytterst i venstre kant fås et stort antall nyttige funksjoner og verktøy for bildebehandling. Se skjermbildet til venstre.

De viktigste og nyttigste valgene der skal bli omtalt og forklart i det følgende.

Når det har blitt gjort endring på et bilde og en ønsker å ta vare på den endringen, skal **Lagre som** brukes. Du kan beholde det opprinnelige filnavnet, men da går det originale bildet tapt. Vil en beholde dette, gi da et nytt navn til endringen. Selv bruker jeg å tilføye fix1, fix2 osv. til det originale filnavnet for å markere rekkefølgen av endringer som har blitt gjort og som er "verneverdige".

La oss nå gå gjennom de mest nyttige funksjonene

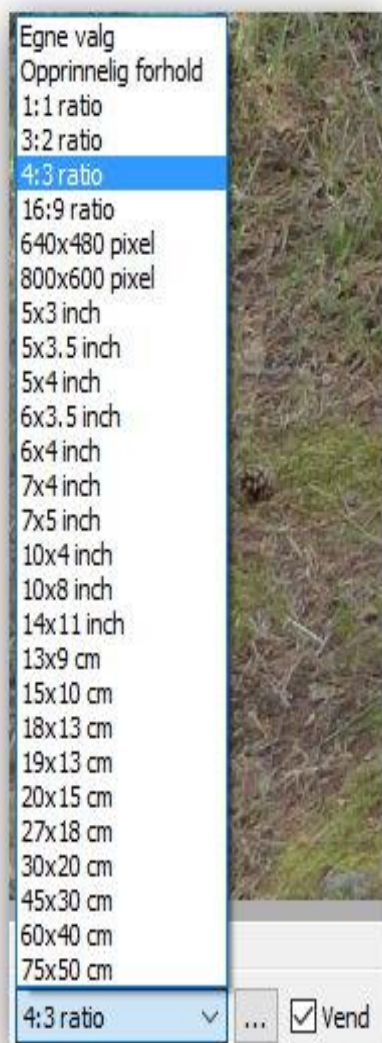
Aller først: Angre valget nederst på menyen! Her på skjermbildet er det vist med grå farge som betyr at det ikke er aktivt. Straks du gjør en endring på et bilde, blir Angre valget aktivt og du kan trykke det gjentatte ganger for å få bort en serie av endringer du ikke vil ha gjort.

Angrer du på en angring (!) kan du oppheve den ved å trykke Gjenta. Kombinasjonstrykk Ctrl+Z og Ctrl+Y fungerer også som Angre og Gjenta her.

Roter valgene snur bilder i retninger som angitt.

Annet brukes for å rette opp skjevhet i bilder. Om et hus står på skakke eller en rett sjølinje heller oppover eller nedover, så er det enkelt å rette det opp. Med musa, hold venstre knapp nede mens du trekker en rett strek langsetter der noe skal stå vannrett eller loddrett, slipp og så rettes det perfekt opp. Ytterkantene på bildet blir da skjevstilt, men med passende beskjæring av disse, blir bildet slik det skal være.

Med **Størrelse** valgene kan bilder forstørres og forminskes.

Beskjær valget er ofte aktuelt å bruke. Svært mange bilder blir bedre ved beskjæring! Det fjerner lett uvedkommende partier i bilder. Det som blir igjen av et bilde etter beskjæring, det forstørres opp til full original bildestørrelse.

Ved beskjæring kan en velge et annet format på bilder enn det opprinnelige. Et 16:9 format kan endres til 4:3 format og omvendt. Vi kan vende format retningen ved beskjæring. FSIV har et rikt utvalg av faste formater, men også fritt formatvalg. Se meny for valgbare formater til venstre.

Facebook tilpasser bildeformater etter ønsket plassering mens Instagram skal ha kvadratiske bilder, format 1:1.

Det kan legges på et rutenett som viser **Det gylne snitt**, et bildeformat benyttet i kunst og arkitektur, format i forholdet 1:1,618. Wikipedia nevner at vi har dette formatet på ting i dagliglivet som bankkort og fyrstikkesker.

TV-bredformat 16:9 tilsvarer 1:1,78 mens formatet 16:10 = 1,6 ville vært nærmere Det gylne snitt.

Tegne valget gjør det mulig å sette tekst på bilder. Tekst kan plasseres overalt i et bilde. Størrelse, farge og skrifttype etter valg som ligger i Windows.

Her et eksempel på tilføyelse av tekst i et bilde med Tegn valget. Bruk A knappen for å lage et felt der du vil ha inn tekst og skriv så inn ønsket tekst. Stilen på teksten, type font, størrelse, farge m.m. velges i en liten meny som dukker opp.

Klone og reparer fikser skjemmende feil i bilder. Det går i prinsippet ut på å erstatte noe et sted i bildet med noe fra et annet sted. For eksempel skyggen av fotografen er ofte lite heldig å ha med. Da kan vi erstatte skyggen med noe som passer like ved. Gamle bilder kan ha flekker, riper, sprekker eller andre skjemmende detaljer. Med litt innsatt med Klone og reparer verktøyet, kan vi få et langt mer presentabelt bilde ut av det.

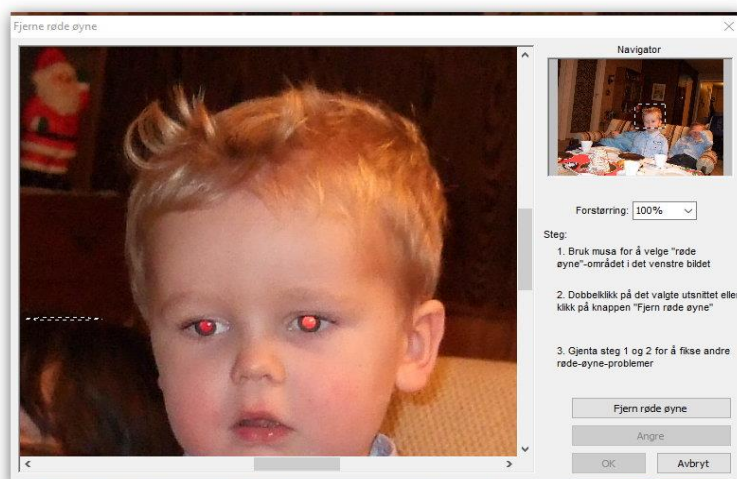

Her et eksempel på at skyggen av fotografen vises i nedkanten av bildet. Her er det lett å fjerne ved å fylle skyggen med kopi av snøflaten til høyre for denne. Fremgangsmåte: To trinn
1. Sett musmarkøren i et område det skal kopieres materiale fra. Hold så Ctrl nedtrykket mens området velges med et museklikk. Et sirkelformet område blir kopiert og størrelsen på dette kan du velge med musehjulet.

2. Hold venstre mustangent nedtrykket mens du fører musmarkøren over området som du vil endre utseende på. Det er som å bruke en malerkost over det du vil fjerne.

Over til valget **Fjern røde øyne**

Rødfarge på øyer oppstår når skarpt lys som blitz blir reflekter fra innsiden av øynene. Lett å fjerne med et valg i FSIV. Her et eksempel:

Denne gutten fikk knall røde øyne av blitzlyset og det ser ikke pent ut. Lett å rette på med FSIV.

Fremgangsmåte:

I det mindre bildet øverst til høyre, naviger med musa til området med røde øyne.

Det området vises da i forstørret målestokk til venstre.

Hold venstre mustangent nedtrykket mens det markeres et lite område rundt et rødt øye. Dobbelt klikk og rødfargen blir fjernet. Alternativt, klikk på knappen Fjern røde øyne.

Nivå (histogram) valget er et fremragende verktøy når det gjelder å forbedre utseendet til bilder. Med Nivå verktøyet kan vi justere svart-nivå, grå-nivå og hvitt-nivå i et bilde. Nivå diagrammet på skjermen viser nivået på bildesignalet fra helt svart til helt hvitt.

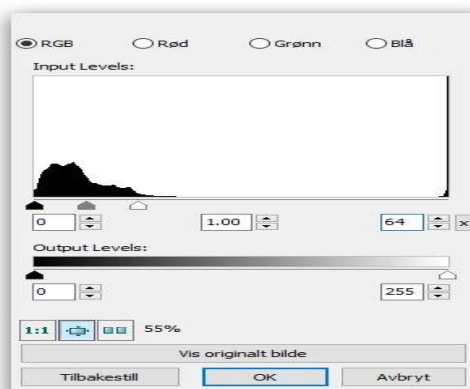
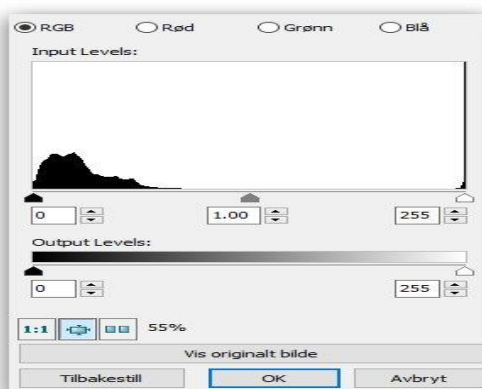
Nivå justering er fremragende til å fjerne gråhet i et bilde og få det til å bli så mer kontrastrikt og fargesprakende – overdrivelse i den retning må naturligvis unngås. Se her hvordan et bilde kunne reddes fra å bli kastet:

Her har det sterke utelyset fått den automatiske eksponeringen til å mørklegge personene på bildet. Det utenfor vinduet har blitt kraftig overeksponert. Ok, mislykket bilde, bare til å kaste vil en lett mene. Se hva vi kan få til!

Nivå (histogram) velges. Det kommer da fram et diagram som vist til venstre øverst på neste side. Her ser en nivået på innholdet i bildet, nivåer på bildeinnhold fra helt svart til helt hvitt.

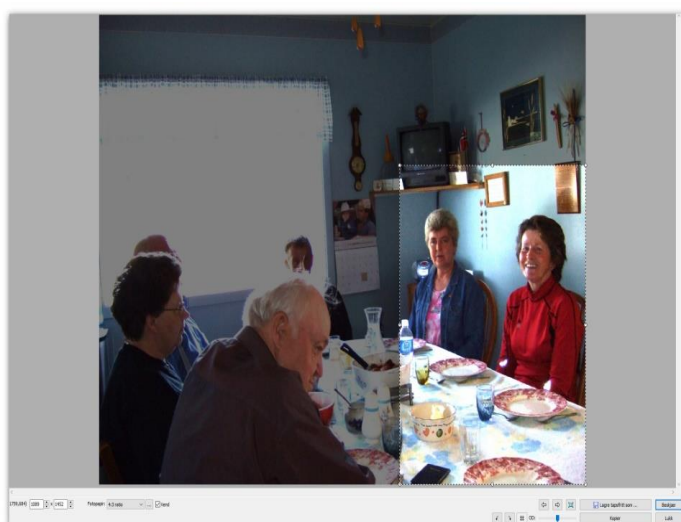
Nå kan vi justere hele lysbalansen ved å dra med musa de tre små svart-grå-hvitt markørene. Ved å dra hvitt-markøren for å få et nytt hvitt-punkt, får bildet en helt annen karakter! Se dette utført i diagrammet til høyre.

Personene på bildet har blitt gjenkjennelige! Alt å se utenfor vinduet har blitt kraftig overeksponert, men det var ikke av interesse uansett.

Nå kan vi lett redde det som er å redde i dette bildet, visning av de to personene til høyre. Det fikser vi ved en passende beskjæring.

Her er 4:3 format valgt og utsnitt på høykant. Se endelig resultat til høyre.

Det er et annet valg tilgjengelig: **Kurver (histogram)**. Der kan en utføre nivå justeringer langt mer nøyaktig, fritt sette nivåer på hele gråskalaen og justere også ulike fargekomponenter. Bare å prøve, men min erfaring er at Nivå (histogram) valget dekker bra de behov en har i de aller fleste tilfeller.

Det er ytterligere en rekke valg under overskriften Farger i menyen i venstre bildekant.

Auto-juster farger fremhever farger ved å bedre kontrasten. Dette kan forbedre gråaktige bilder atskillig.

Juster Lys og **Juster farge** valgene benytter jeg omtrent aldri. Spennet mellom det mørkeste og det lyseste i et bilde tilpasses best med **Nivå** valget etter min erfaring.

Farger kan naturligvis justeres, aktuelt hvis det er uønsket fargestikk som for når et bilde virker for blått, men moderne kameraer gjengir farger svært korrekt. Det kan være skjermen du ser bildene på som ikke gjengir farger helt riktig. Prøv å se bildene på storskjerm i stua!

Skarpere valget er ganske effektivt. Verdt å prøve. **Redusere støy**, vel, en viss virkning.

En egen sjanger innen fotoverden er bilder uten farger, bilder i gråtoner. Ta et bilde opp på skjermen og prøv valgene **Gråtone**, **Bruntone**, **Negativ**. Husk at du kan alltid komme tilbake til utgangspunktet ved å klikke på nok ganger **Angre** eller trykke **Ctrl+Z**.

Over til valg under **Effekter**:

Bruk ramme, **Bilderamme**, **Vannmerke**, **Relief**, **Skisse**, **Oljemaleri**, **Linse**, **Uklar**.

Her kort om noen av de mest nyttige.

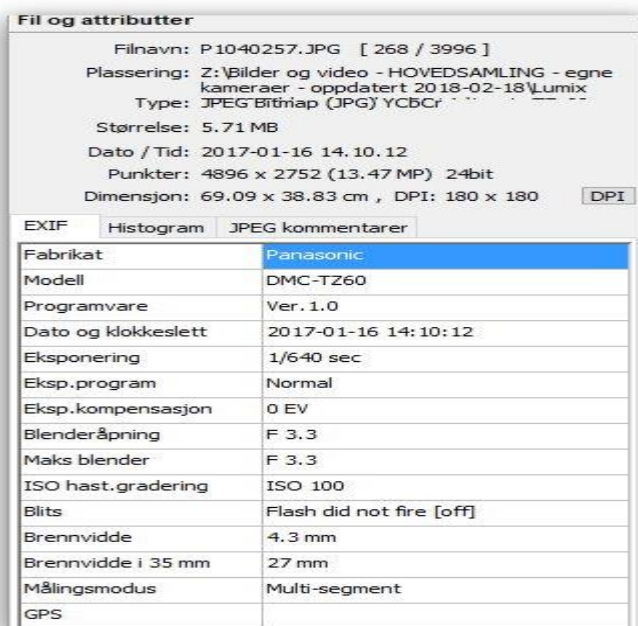
Bruk ramme gir valget mellom å sette på setter på 3 ulike ytre rektangulære rammer med valgbar bredde og farge, en indre ramme og en skyggelagt ramme. Effekten vises på et eksempelbilde.

Bilderamme tilbyr hele 95 ulike typer av bilderammer og utenfor rammen kan det pålegges farger fra en fargepalett. Hver enkelt type ramme kan prøves på et bilde du har tatt inn i FSIV.

Vannmerke valget er aktuelt om en for eksempel vil merke et bilde med eier av bildet. Det vil følge bildet permanent senere. Plassering og hvor synlig det skal være kan fritt bestemmes.

De øvrige effektene gir virkninger som en kan like eller ikke like. Bare å prøve – og angre.

Med et bilde vist i fullt format, finner vi informasjon om bildet ytterst i høyre skjermkant. Se et skjermbilde på neste side.

Her ser en med en gang når bildet en ser på har blitt tatt, dato og klokkeslett – forutsatt at dette er justert riktig i kameraet.

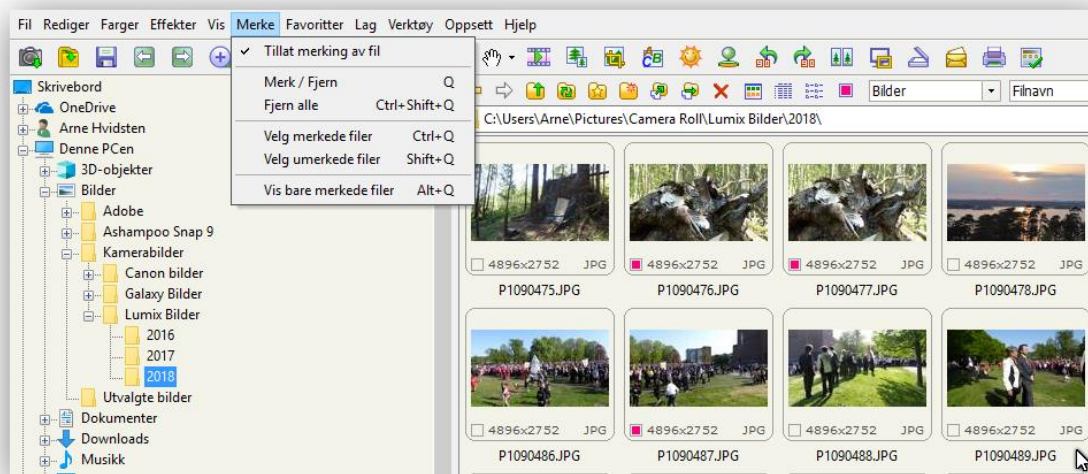
Dette sammen med en lang rekke tekniske data vedlegges hvert bilde som blir tatt. Det kalles EXIF data, forkortelse for Exchangeable Image File Format.

Klikker en på Histogram fanen, vises nivå på innhold i bildet, i signalkanaler for grått, rødt, grønt og blått lys fra det mørkeste til det lyseste i bildet. En kan til en viss grad bedømme bildekvalitet ut fra dette.

Dette var da noe om oversikter, funksjoner og bildeinformasjon som en finner når bilder vises i fullt skjermformat.

Nå til utgangspunktet, nyttige valg i åpningsbildet til Fast Stone Image Viewer, eventuelt etter trykk på Esc knappen.

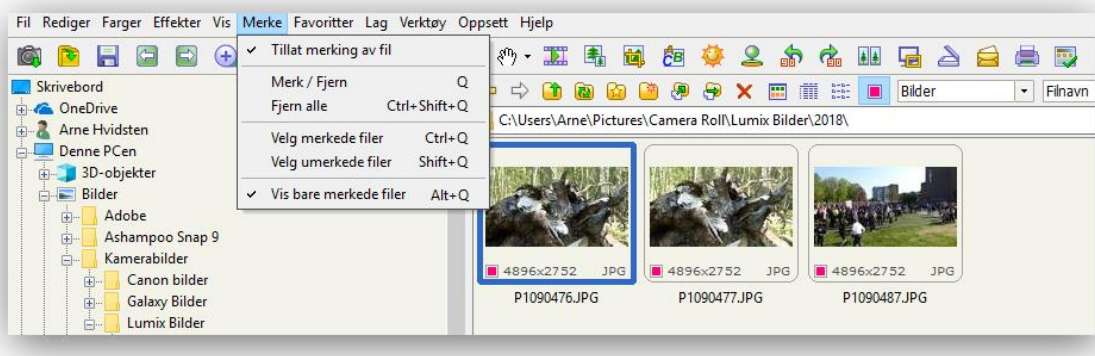
Merke valget øverst i skjermbildet

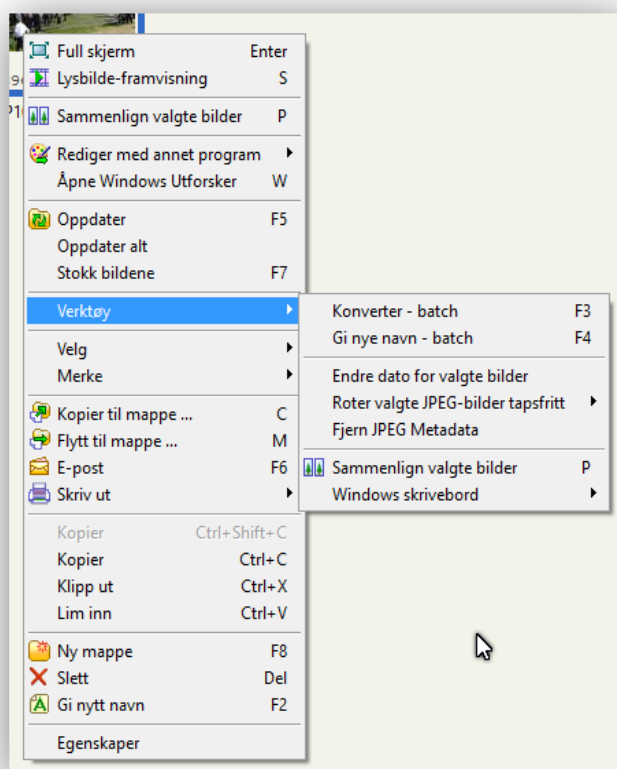
Det er ofte mange bilder en vil fjerne fra en samling. Overflødige bilder, dårlige bilder som bare fyller opp helt unødig. Bilder kan slettes enkeltvis, men når en skal gå over en stor bildesamling, kanskje på noen hundre stykk og de en vil ha bort ligger ganske spredt utover, blir det tungvint å fjerne de på den måten. Langt lettere da å bruke Merking i FastStone Image Viewer. Se nå Merke menyen i skjermbildet ovenfor.

Et klikk på **Tillat merking av fil** setter inn en liten rute nederst til venstre i hvert av småbildene. Tre av disse har jeg her merket ved å klikke på tilhørende små ruter.

Ved da å velge **Vis bare merkede filer** i menyen, fås et nytt skjermbilde:

Slik kan en gå fram med merking i en stor samling av bilder, og da er det å slette en stor mengde bilder på en gang svært enkelt. Klikk på det første, hold Shift tangenten nede mens det trykkes på det siste slik at alle blir markert med innramming. Et høyreklikk gir en meny der Slett valget finnes. Se skjermbildet nedenfor.

En annen bruk av merking er det å få kopiert eller flyttet et antall bilder fra en bildemappe til en annen. Med **Kopier/Klipp ut** og så **Lim inn**.

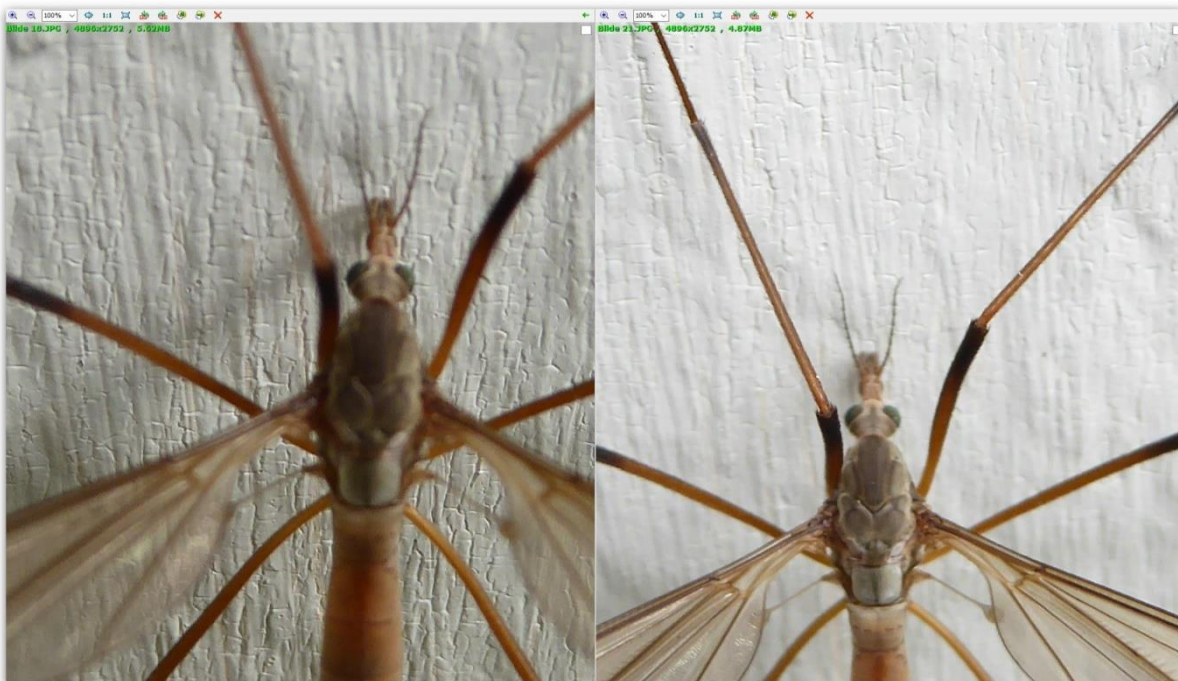
I samme meny ligger tilgang til flere verktøy. Samme verktøy samling ligger ellers tilgjengelig som et valg øverst i åpningsbildet. Litt om noen valg der.

Konverter-batch gir mulighet til å behandle et stort antall bildefiler på en gang. De kan gis nye navn etter en mal en selv kan definere, eller de kan gis et annet filformat.

FastStone Image Viewer kan ikke bare vise ulike bildeformater

men kan også konvertere fra et til mange andre filformater. Det kan endres dato på valgte bilder, bilder kan roteres uten kvalitetstap, det kan fjernes overflødige data som ligger i bildene og en kan sammenlikne bilder noe det kommer et eksempel på her :

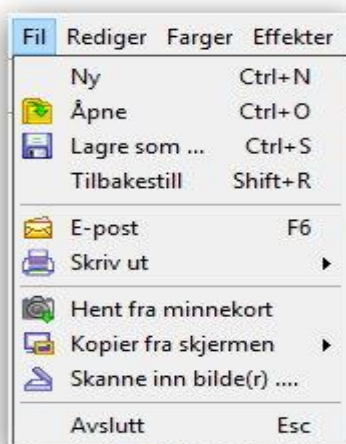
I FSIV kan vi sammenlikne et utvalg av bilder, maks. 4, med verktøyvalget **Sammenlign valgte bilder**. Det kommer en direkte til ved å trykke bokstav P. Klikk Ctrl tangenten nedtrykket og klikk så på 2, 3 eller 4 bilder. Disse vil da bli vist i et vertikalt delt skjermbilde. Et eksempel:

Jeg tok en dag noen nærbilder at et insekt og ønsket å sammenlikne disse for å ta vare på det beste. En kan se at i bildet til venstre er det bakgrunnen under insektet som har blitt skarpest gjengitt og ikke insektet. Bildet til høyre gjengir insektet bedre, se vingene.

Tilbake til andre valg i åpningsbildet.

Under Fil ligger denne menyen:

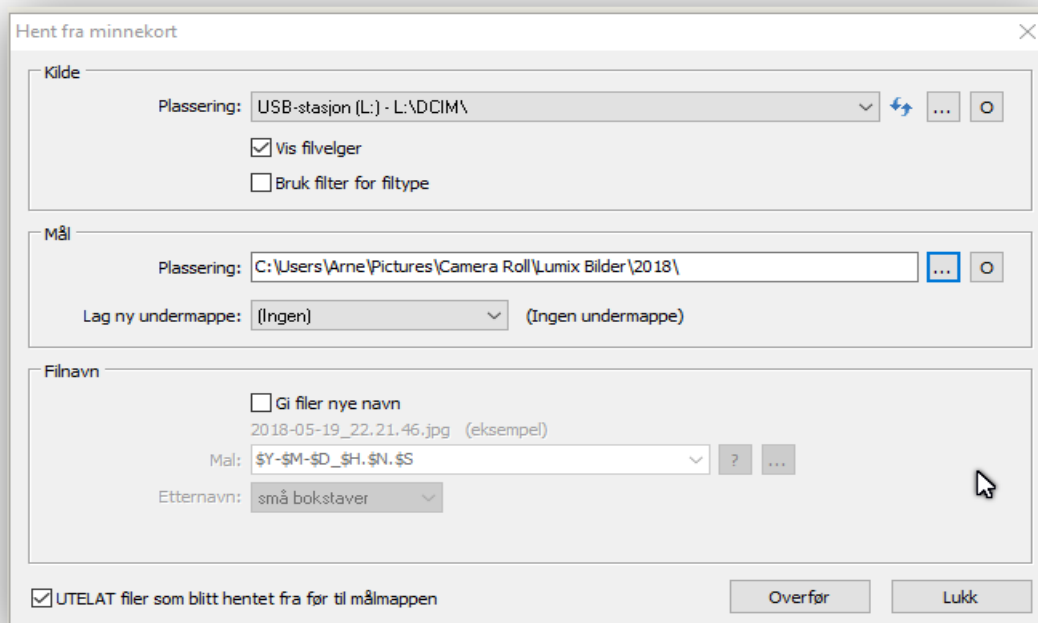

Ny valget har jeg faktisk ikke sett noe nytte av. **Åpne** derimot brukes nå en skal finne og se på bilder som er lagret på tilgjengelige bildekilder.

Med **Hent fra minnekort** valget kan vi få overført bilder fra smarttelefoner og digitale kameraer uten bruk av Windows Utforsker. Jeg anbefaler PC nybegynnere å lære seg bruk av Utforsker for dette, slik som gjennomgått tidligere, men her hvordan det kan gjøres direkte i FSIV helt uten bruk av Utforsker.

Et Hent fra minnekort skjermbilde vises nedenfor. Det er når jeg ønsker å hente bilder fra mitt Lumix kamera til ønsket bildemappe i PCen.

Følgende forklaring blir ganske teknisk, men ikke fortvil!

Selv om det er norsk oversettelse på det meste i FSIV, gjelder ikke det den bakenforliggende kontakt med Windows filsystemet. Der er det engelske betegnelser som FSIV plukker opp. Windows er jo et engelsk språklig program i utgangspunktet. Se virkningen av dette på linjen

C:\Users\Arne\Pictures\Camera Roll\Lumix Bilder\2018\

Klikker en på ruten merket o til høyre på denne linjen, åpnes visningen i den norske utgaven av Utforsker. Der fremkommer samme Mål Plassering slik:

Denne PCen\Bilder\Kamerabilder\Lumix Bilder\2018

\ tegnene markerer påfølgende undermapper. Denne PCen er i virkeligheten ingen filmappe men en peker, en snarvei inn i filsystemet, likt med at en går direkte inn på C:\Brukere\Arne\ i mitt tilfelle.

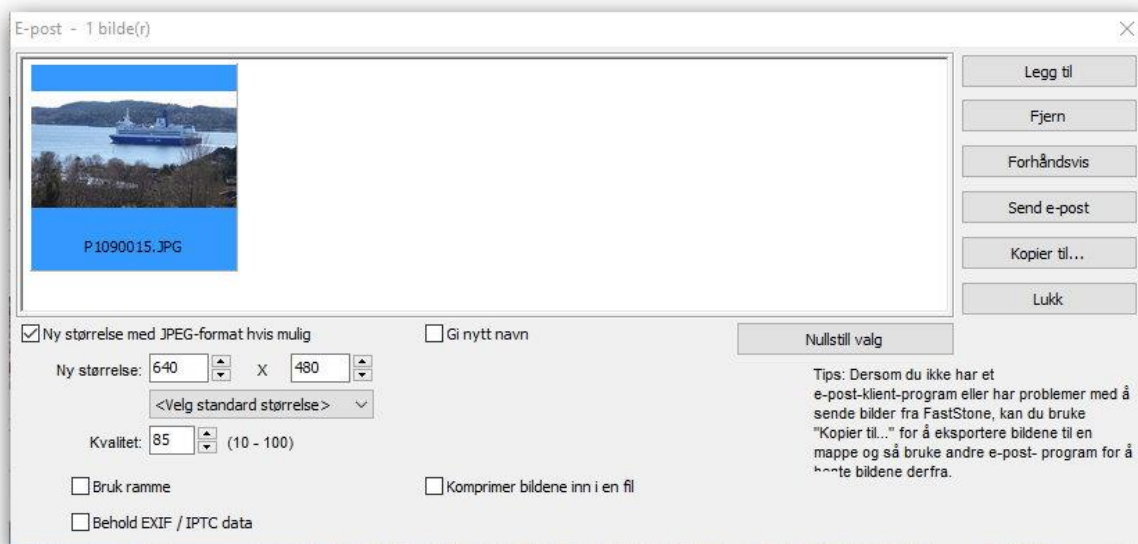
Synes du Hent fra minnekort opplegget i FSIW gir skjermbilder som er litt forvirrede, bruk da o-knappene som viser Utforsker skjermbilder ved kontakt med filsystemet. Eller kanskje bedre, bruk Utforsker til alt med bildeoverføringer, slik som gjennomgått tidligere.

E-post valget i filmenyen, e-post sending ved hjelp av FastStone Image Viewer

Mange ganger er det ønskelig med bilder som vedlegg i e-post, kanskje mange bilder. Nå er det en grense for hvor stor størrelse det tillates å ha på vedlegg. Det varierer mellom ulike e-post tjenester. Jeg har sett oppgitt maks. 25 MB for Gmail og 20 MB for Microsoft Outlook. Outlook.com tillater kun 10 MB. Generelt går 10 MB bra gjennom alle e-post tjenester, men

hvor langt rekker det? Ikke nok til to bilder en gang med vanlig innstilling på mitt digitalkamera.

En løsning er å redusere filstørrelsen. Det sørger e-post valget i FSIV for. Se skjermbildet:

Bildet som her er plukket ut for sending med e-post, ligger i en jpg fil med filstørrelse på 5,66 MB. Det er originalt et bilde i 16:9 format, 4896x2752 pixler = 13,47 Megapixler før koding til jpg format.

FSIV foreslår i utgangspunktet en ny bildestørrelse på 640x480 pixler som er et 4:3 bilde format. Videre er det haket av for at bildet skal bli pålagt en bilderamme og at EXIF bildedata skal følge med. Begge de valgene tar jeg bort. Unødvendig ved e-post sending og trolig litt plassbesparende. Hva skjer så med 16:9 bildet mitt ved dette valget?

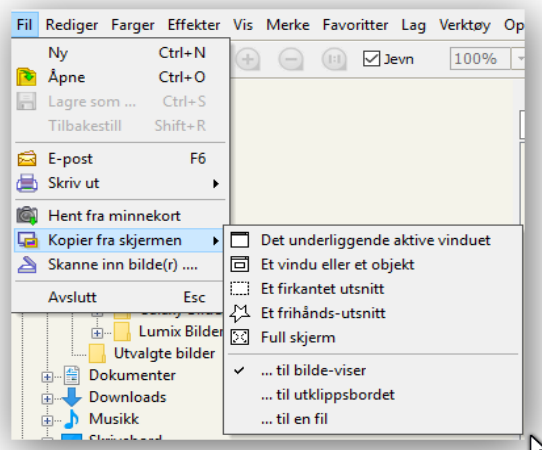
FSIV er intelligent nok til å beholde 16:9 formatet. Det kommer ut i e-post i størrelse 640x359 pixler og med filstørrelse på kun 57,4 kB, svært nær en hundredel av den opprinnelige. Det blir et lite bilde på skjermen, helt Ok å se på i det lille formatet, men ikke egnet til stor forstørrelse, for da vil dårlig oppløsning med uskarphet komme til syne.

Nå vil det aldri være aktuelt å sende 100 bilder som vedlegg i e-post, så en god del bedre bildekvalitet kan tillates. Størrelse 1920x1080 på menyen passer meg bra. Det reduserer filstørrelsen på bildet i eksemplet fra 5,66 MB til 0,272 MB. Innenfor en grense på si 10 MB, er det da plass til over 30 av mine bilder på en gang som vedlegg. En annen sak er at e-post blir overført raskere jo mindre det er som skal sendes, men med bare noen få 100 kB er det ikke noe praktisk problem.

Ved e-post sending vil FSIV prøve å benytte den e-post programvaren, e-post klienten, som har blitt satt som preferanse på PCen. Det kan være Outlook, Thunderbird, eM Client som jeg bruker eller andre programvarer. Brukes det en web-basert e-post tjeneste som Gmail, må noe annet gjøres. Se da tipset som står i FSIV:

"Dersom du ikke har et e-post-klient-program eller har problemer med å sende bilder fra FastStone. Kan du bruke "Kopier til..." for å eksportere bildene til en mappe og så bruke andre e-post-program for å hente bildene derfra."

Kopier fra skjermen

Dette er et opplegg med mange muligheter, se menyen gjengitt til venstre.

Når en lager noe som denne orienteringen, er det uunnværlig å ha et verktøy som kan utføre slike ting.

Jeg har ikke brukt det FSIV til akkurat dette. Mitt foretrukne program på dette området er Snap 10 fra Ashampoo. Det lagrer video fra skjerm like godt som bilder og får til det meste.

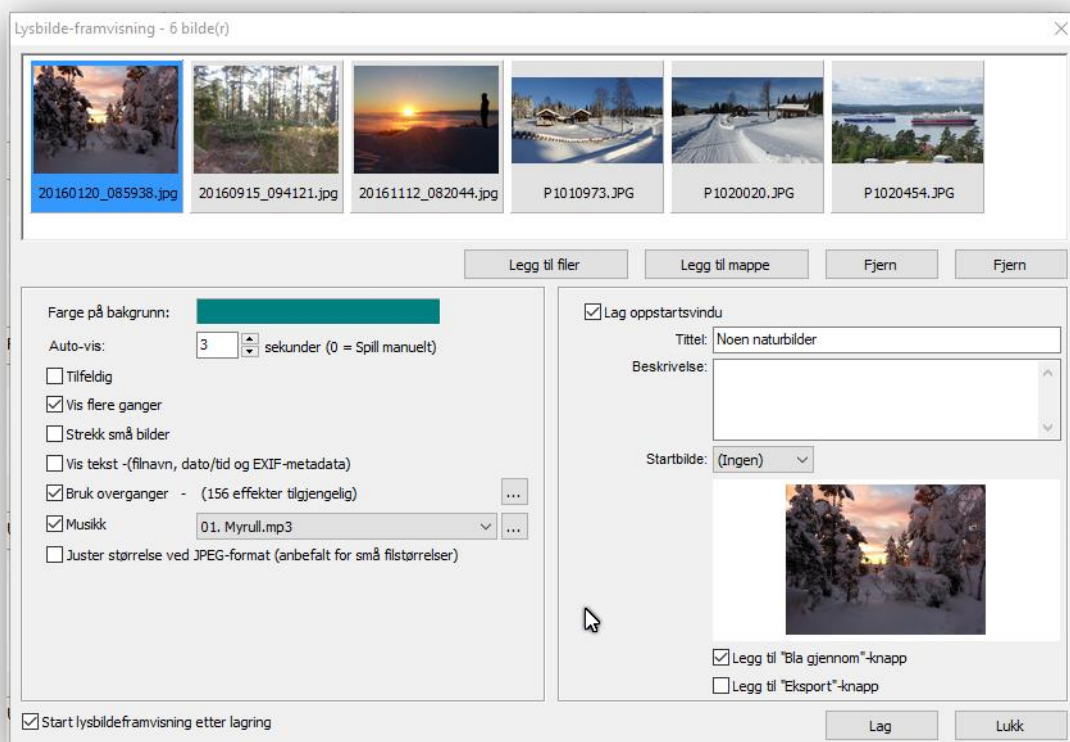
Et valg til på menyen ovenfor er: **Skanne inn bilder**. Dette dreier seg om å digitalisere et fysisk bilde. Det er svært aktuelt å få overført gamle papirbilder før det blekes ut, få overført lysbilder fra slides, osv.. Utstyr som gjør dette, skannere, finnes i mange utgaver og mange prisklasser. Nå er det et godt utvalg av det som kalles multifunksjonsskrivere, skrivere med innebygd skanner, en glassplate du legger dokumenter, bilder osv. på for å få innholdet skrevet ut på papir eller å få det overført til en PC.

FSIV utfører ikke skanningen selv, men den kan styre en skanner som er tilknyttet PCen med kommandoer som er standardiserte på dette området. Dette skjer via en tilknytningsprotokoll kalt TWAIN som Windows støtter.

Det er en litt artig forklaring på TWAIN som ikke er en forkortelse for noe men et gammelt ord i engelsk for to. Det var i sin tid vanskelig å knytte sammen skannere og PCer. For å gjøre et poeng av dette ble ordet twain hentet fra Kiplings ballade "The Ballad of East and West" der et utsagn lyder – and never the twain shall meet...

Lysbilde-framvisning

Dette har FSIV også et opplegg for, fullt brukbart. Det ligger under Lag øverst i åpningsbildet. Skjerm bilde som dukker opp, er vist nedenfor. Bilder en vil ha med, legges inn i feltet på toppen. Eksempel: Her er de 6 bildene i mappen Utvalgte bilder fra tidligere lagt inn. 3 sekunders visnings tid pr. bilde har blitt valgt. Bruk overganger leder til en stor meny ned hele 156 ulike typer kalt effekter. Jeg velger vanligvis type 1 der – tone inn og ut.

Her er det lagt på musikk, et spor fra en CD, en mp3 type lydfil. Det lages en startside med tittel Noen naturbilder. Det er haket av for Legg til "Bla gjennom"-knapp. Klikk på lag knappen lager da en programfil kalt Noen naturbilder.exe som lagres på ønsket sted.

Slik blir da oppstartbildet i dette eksemplet på lysbildevisningen seende ut. Det vises like etter lagringen og senere når det dobbelt klikkes på filen Noen naturbilder.exe

Norsk oversettelse av FSIV programmet er ikke helt gjennomført som en kan se. Bla gjennom knapp kommer ut som en Browse knapp. Den gir visning av bildene enkeltvis. Play starter den automatiske visningen av alle bildene med musikk til.

